

راهنمای تهیه و تنظیم پوستر آموزشی

واحد آموزش و ارتقای سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی فارس

برای طراحی یک پوستر موفق بایستی خود را جای مخاطب (بیننده عام) گذاشت

مقدمه :

سرچشمه های پوستر را، همچون مصورسازی، در گذشته های دور می توان جستجو کرد. به یک معنا، نقوش بر جسته آشوری، ایرانی و رومی، نوعی پوستر بوده اند، زیرا رویدادهایی را به روایت تصویر، توصیف می کردند که در واقع تبلیغی برای دستگاه حاکمه بود. به علاوه در مصر و رم باستان ساختن آگهی های همگانی یا اعلامیه های دیواری معمول بوده است. یکی از قدیمی ترین آگهی هایی که کشف شده، پاپیروسی است که پاداش برای باز گرداندن یک برده فراری در مصر اعلام کرده. آگهی هایی نیز از قرون وسطی باقی مانده که روی پوست نوشته می شد، حتی بعضی از اینها دارای تصویر نیز بود. پیشرفت صنعت چاپ و پیدایش هنر عکاسی با ایجاد تحولی شگرف در طراحی پوستر به تدریج تصاویر را به درون پوسترها کشاند تا پوسترها به ترکیبی از نوشته و تصویر بدل شوند. در این شرایط بود که طراح پوستر مجبور شد برای انتقال پیام به مخاطب به فراگیری اصول زیبا شناسی بپردازد و این امر رفته رفته به اصول و قواعد طراحی پوستر هویتی مستقل بخشید.

در واقع با ورود تصاویر به پوسترها نه تنها از اهمیت نوشتار در آنها کاسته نشد بلکه به ایجاد جنبشی جدید در نحوه طراحی حروف پوستر انجامید. پوستر رنگی مصور، با نام هنرمندی فرانسوی به نام "ژول شره" آغاز می گردد. "شره" با نقاشان امپرسیونیست آشنایی داشت و در کار خود از رنگهای درخشان آثار آنان بهره فراوان برد. چاپ حکاکی، با نقطه کاری، قلم زنی روی فلز و غیره، روشهایی بودند که با بهره گیری از آنها توانست به انواع قابل ملاحظه ای از رنگها و طرحها دست یابند.

پوستر یکی از رسانه های آموزشی است که کاربرد زیادی در آموزش دارد و یکی از بهترین، ساده ترین و در دسترس ترین وسایل کمک آموزشی است؛ برای پوستر تعاریف مختلفی بیان شده است در تعریفی از پوستر آمده است: پوستر یک رسانه ایستا static دیداری است که معمولا از جنس کاغذ یا مقوا و در قطع های بزرگ برای نصب در مکان های عمومی بر روی دیوار یا بیل بودرهای تبلیغاتی تهیه می گردد. پوستر

نوعی آگهی دیواری یا چسبان است که در امور مختلف فرهنگی، هنری، تجاری و بازرگانی و بخصوص بهداشتی مورد استفاده قرار می گیرد.

پوستر ها، ورقه ها و تابلوهائی هستند که به منظور انتقال صریح ، روشن ، جالب توجه و ارزان قیمت اطلاعات و یا ترویج و اشاعه طرز فکرها ، ایده ها و ارزش ها به کار برده می شود؛ در طراحی پوستر برای انتقال و تبلیغ یک پیام یا ایده از امکانات بصری چون عکس، نقاشی و تکنیک های گرافیکی در حجم زیاد و از متن و نوشته به میزان کمتری استفاده می شود و می توانند حاوی متن و یا تصویر و یا هر دو باشند؛ معمولاً آن را روی تخته یا دیوار نصب می کنند. در جایی دیگر در تعریف پوستر گفته شده که پوستر ها مجموعه ای از طراحی های منسجم هستند که غالباً رنگی بوده و حامل پیامی به منظور جلب توجه بیننده یا تقویت عقیده ای در ذهن افراد می باشند و فرد یا افراد را به انجام کاری تشویق می کنند.

انواع پوسترها:

پوسترها دارای انواع مختلفی هستند که رایج ترین آنها پوستر های تک نظری و چند نظری می باشد .
مهمترین ویژگی و وجه تمایز پوستر تک نظری آن است که گیرنده پیام در یک لحظه قادر به دریافت پیام می باشد و در برگیرنده حداقل کلمات و یا تصاویر می باشد و در حقیقت درک این پوسترها نیاز به هوش و معلومات خاصی نداشته و بیشتر از طریق حواس صورت می گیرد ،در حالیکه پوسترهای چند نظری، برای جلب توجه ، القا ایده و تشویق فراگیران به انجام کار به خصوصی مورد استفاده قرار می گیرند و مهمترین تفاوتی که با پوسترهای تک نظری که با پوسترهای تک نظری دارند آن است که گیرنده پیام جهت دریافت پیام نیاز به قدری صرف وقت دارد و در آن از جملات و تصاویر زیاد و مختلفی استفاده میشود. معمولاً پوسترهای چندنظری مطالب و تصاویر زیادی را در خود جای می دهند این تصاویر ممکن است حالت زنجیرواری را به خود گرفته و بیننده را برای خواندن مطالب و ارتباط بین تصاویر ، مدتی در جلوی خود نگه دارند به همین خاطر ، محل نصب اینگونه پوسترها بایستی اماکنی باشد که توقف فراگیران را در آنها ایجاب کند . بایستی توجه نمود که پوستری موفقتر است که با متنی کوتاه و خلاصه، موجز و گویا پیام اصلی را

برساند. این متن هر چه کوتاهتر و گویاتر باشد، نتیجه بهتر خواهد بود. علت این امر نیز به رسالت اصلی پوستر که نصب در خیابان ها و معابر پر رفت و آمد است باز می گردد. چون اولین هدف آن کشاندن رهگذران به سمت خود باقی گذاردن تاثیر در ذهنشان دومین هدف پوستر است. پس باید به گونه ای از ترکیبات بصری (همچون رنگ ،خطوط و ...) استفاده کرد که نگاه بیننده پس از دیدن پوستر جذب آن شده بر روی شعار مورد نظر ثابت بماند.

ویژگی یک پوستر مفید :

یک پوستر مفید و تاثیر گذار داری ویژگی هایی است که عبارتند از :

- انسجام و یکپارچگی مطالب و تصاویر بکار رفته در آن
- طبقه بندی مناسب و چیدمان مرتب تصاویر و کلمات یا جملات داشته باشد .
- از فن ایجاز (کوتاهی کلام با تاثیر زیاد) استفاده شده باشد.
- از جذابیت های بصری با رنگهای معنادار استفاده شده باشد.
- رعایت دقت و صحت پیام ارایه شده باشد .
- اطلاعاتی را که احتمال فراموشی آن بیشتر است را ارائه نماید .
- از تصاویر و نه فقط کلمات استفاده شده باشد.
- بیننده را به انجام کاری تشویق کند.
- نیاز به توضیح شفاهی نداشته باشند .
- فوراً جلب توجه کند.
- دارای هدف و منظور خاصی باشد.
- دارای پیام روشن و واضح باشد
- بیننده را در شک و تردید قرار ندهد.
- به اندازه کافی بزرگ باشد تا مشکلی برای دیدن،خواندن و درک کردن ایجاد نکند.
- غالباً از فاصله ۹-۶ متری قابل رویت باشد و اندازه آن از ۵۰×۷۰ کمتر نباشد .

اصول طراحی پوستر:

در تهیه پوستر رعایت یک سری اصول و معیار ضروری است که به منظور سهولت در یادگیری و بهره مندی از آن ابتدا سوالات زیر را مد نظر قرار دهید :

۱. چرا باید این پوستر را تهیه کرد؟
 ۲. گروه تحت آموزش چه کسانی هستند؟
 ۳. پیام و محتوای پوستر چیست؟
 ۴. محل نصب و ارایه پوستر کجاست؟
 ۵. زمان استفاده از پوستر چه هنگامی است (ابتدای آموزش، میان آموزش و یا در پایان آموزش)
 ۶. برای چه مدتی و چند بار مورد استفاده قرار می گیرد؟ (اگر دفعات استفاده از پوستر زیاد است جنس پوستر را از مواد مرغوب انتخاب شود.)
- زمانی که که پاسخ سوالات روشن شد میتوان با رعایت نکات زیر به طراحی پوستر اقدام نمود .

عنوان پوستر:

عنوان پوستر می بایست در قالب عبارتی باشد که دارای حداقل کلمات است. ۵ کلمه بهترین است و از ۷ و نهایتاً ۸ کلمه تجاوز نکند.

عناوین پوستر میتواند شامل اشکال زیر باشد:

- ۱- سوالی مانند : آیا عواقب اعتیاد را می دانید؟
 - ۲- خبری حاوی خبر و پیامی مصور است، برای یک گروه یا تمامی افراد جامعه. این پوسترها خبری را (از هر زمان - گذشته، حال یا آینده-) به مخاطب می دهند.
- شامل اطلاعاتی مختصر درباره آن رویداد هستند. مثلاً پوستر یک جشنواره سینمایی از زمان، مکان، رویه ی جشنواره و چندمین دوره برگزاری آن خبر می دهد.
- مانند: در ایران ... نفر مبتلا به ایدز وجود دارند.

- ۳- هدایت کننده یا امری: راهنماهای مصوری برای مردم که آن ها را به انجام کاری ترغیب یا از انجام آن نهی می کنند. مانند پوسترهایی برای ترک سیگار و اعتیاد به مواد مخدر طراحی شده اند و یا پوسترهایی که اکنون در سطح شهرها برای ترغیب به واکسیناسیون دیده می شوند. مانند در این مکان سیگار نکشید.
- ۴- پیشنهادی: مانند فرزند کمتر زندگی بهتر
- ۵- تجاری: تصویر یک کالا یا محصول بازرگانی که برای تبلیغ آن کالا یا محصول به کار می رود. همچنین برای تبلیغ یک موسسه یا خدمات آن ها.

متن پوستر :

حروف گذاری مناسب تیتراهای فرعی و اصلی (Layout): انتخاب فونت یا قلم مناسب با موضوع پوستر، انتخاب رنگ مناسب حروف. (تیترا اصلی و فرعی) چیدمان مناسب در کادر پوستر به نحوی که المان یا طرح اصلی، در پوستر لطمه نخورد و چه بسا آن را تقویت کند Layout یا حروف گذاری مناسب می گویند. در تهیه و تنظیم متن پوستر سه عامل اصلی یعنی نوع فونت یا قلم مورد استفاده؛ اندازه فونت و تقسیم بندی فضا دارای اهمیت می باشد .

الف (نوع فونت :

فونت های مورد استفاده در پوستر باید خوانا و زیبا و حتی الامکان فاقد پیچیدگی باشند، در کل متن یک پوستر حداکثر تنوع فونت ها یا قلم مورد استفاده از ۲-۳ فونت نباید تجاوز کند. فونت هایی چون Arial ، Times ، Helvetian برای این منظور مناسب هستند.

ب) اندازه فونت ها :

برای اندازه فونت ها یا قلم مورد استفاده بهتر است از قاعده زیر پیروی کنید:

برای عنوان پوستر فونت یا قلم مورد استفاده باید از فاصله $4/5$ الی 5 متری خوانا باشد (سایز ۷۲)

برای سرفصل ها اندازه فونت به گونه ای باشد که بتوان آن را از فاصله 3 متری خواند (سایز ۴۸)

و برای متن پوستر فونت از فاصله $1/5$ متری باید خوانا باشد (سایز بیشتر از ۱۸)

ج) تقسیم فضاهای موجود:

برای داشتن یک پوستر ایده آل باید فضای آن را به شکل زیر تقسیم نمود:

۳۰ - ۲۰٪ فضاهای خالی

۵۰ - ۴۰٪ فضای گرافیکی

۳۰ - ۲۰٪ برای متن پوستر

رنگ پوستر:

ترکیب بندی مناسب فرم و رنگ در پوستر: قرارگیری مناسب عناصر ما در کادر پوستر نیازمند آشنایی طراح با شناخت کادر و کمپوزسیون مناسب است. کمپوزسیون یعنی ترکیب بندی به جا و مناسب فرم در کادر به نحوی که یک طرح واحد را تدائی کرده و چشم نواز باشد. گروهی از رنگها در کنار یکدیگر جلوه ای زیبا و مناسب دارند. طراح با علم رنگ شناسی خود می بایست به درستی رنگهای مورد نیاز طرح را انتخاب کند. پس از تنظیم پوستر رنگ آن بسیار مهم است. رنگ کیفیتی است که از ظاهر چیزی دیده می شود. وسیله ای است که اگر درست استفاده شود تاثیر عمیقی بر روی بیننده دارد و منظور آموزشی را بهتر بیان می کند. از رنگ می توان برای مجزا کردن، تاکید کردن، افزودن بر پیوستگی مطالب، تضاد و همچنین جلب توجه استفاده نمود. باید به خاطر داشت که در تهیه پوستر از رنگ های زیاد استفاده نشود. استفاده از ۴ تا ۵ رنگ کافی است و خود رنگ زمینه هم به عنوان یک رنگ محسوب می شود.

در طراحی پوستر بایستی اصول زیبایی شناختی (از قبیل ترکیب رنگ) کمپوزسیون (composition) مناسب، رنگ پس زمینه، فونت های مناسب با پس زمینه و زیبا و ... استفاده شود. تشخیص این مساله احتیاج به ذوق و تشخیص هنری دارد.

خطوط در پوستر:

در طراحی پوستر حتی خطوط هم می توانند بیان کننده مفاهیم و پیام باشند لذا بکارگیری درست از آنها تاثیر بسیاری در موثر بودن پوستر خواهد داشت. خطوط افقی حالت پایداری و سکون را نشان می دهند و خطوط مارپیچ و عمودی حالت حرکت را میسرانند.

تصویر در پوستر:

در بکارگیری تصاویر جهت پوستر قواعدی را باید رعایت کنید که به شما در داشتن یک پوستر مفید کمک کند این قواعد عبارتند از:

- تصویر پوستر باید کاملاً واضح باشد.
- در کارهای آموزشی تصاویر باید ساده باشند تا مخاطب به راحتی بتواند مطلب را درک کند.
- تعداد عکسها یا نقاشی ها محدود باشد.
- پیام تصویری با پیام نوشتاری مطابقت داشته باشد.
- ارتباطی که بین تصویر و نوشته برقرار می شود باید حالت نوآوری داشته باشد.
- پوستر خوب نباید دارای تصاویر زیادی باشد و تنها شامل طرحهایی باشد که منظور را بیان می کنند و در حقیقت پوسترها باید ساده تهیه شوند.
- افراد بیشتر به سمت تصاویری جلب می شوند که منعکس کننده گوشه ای از وضعیت اجتماعی، فرهنگی فرد باشد. از این نکته می توان بسیار استفاده کرد.

انتخاب کادر مناسب: ۱

انتخاب کادر مناسب می بایست پیش از طراحی پوستر صورت پذیرد. کادر عمودی کادری است خبری و هر چه کادر باریکتر باشد خبر تند و تیز تر به مخاطب منتقل می شود یا به تعبیری دیگر رسمی ترین و با صلابت ترین کادر در پوستر، کادر عمودی است. کادر افقی کادری است آرام و ساکن که عجله ای برای انتقال پیام ندارد. مضامین داستان گونه، مذهب و طبیعت را می توان در غالب این کادر در نظر گرفت. کادر خشتی یا مربع کادری است دوستانه و دموکراتیک. این کادر برای موضوعاتی همانند صلح، آشتی و کودکان مناسب است.

بد نه پوستر:

برای ساختار کلی پوستر در نظر گرفتن نکات زیر ضروری است:

- بایستی از علایمی استفاده شود که حتی برای افراد بی سواد نیز قابل فهم باشند. این ویژگی گویایی پوستر است گویایی یعنی با نگاه اولیه به پوستر، کلیت موضوع را دریافت کنیم. در توضیح ساده تر می توانیم بگوییم فضای پوستر نباید بی ربط از موضوع آن باشد.
- بایستی پوسترهای نوشتاری خوانایی داشته باشند: اگر پوستر به لحاظ ساختار و شکل کلی طرح نوشتاری است. در حیطه فاکتور خوانایی این اهمیت ندارد که نوشتار از چه نوع فرم و یا جلوه های خاصی در طراحی بهره برده است، بلکه این مهم است که نوشتار حاوی غلط املائی در رسم الخط نوشته شده نبوده و مخاطب پس طی ایهام توانایی خواندن آن را پیدا کند.
- بایستی پوستر در مدت کوتاهی خوانده شده و مفهوم آن درک گردد لذا از بهترین تصاویر و جداول در آن استفاده شود.
- بایستی پوستر بتواند یک یا چند مشکل رفتاری بخصوص در حوزه سلامت را به توصیه های علمی ارتباط دهد.
- فقط یک پیام در پوستر گنجانده شود.

- پیام و محتوای پوستر با فرهنگ جامعه همخوانی داشته باشد.
- حتی المقدور از زبان محلی برای یک منطقه استفاده شود.
- بایستی پوستر خلاقانه باشد؛ تقلیدی نباشد. موضوع آموزشی به صورت جدید و نو آرایه گردد .
- برای درک بهتر افراد کم سواد از سمبل ها و نمادها در طراحی پوستر استفاده شود .
- نحوه قرار گرفتن قسمت‌های مختلف پوستر از جمله تیترها و عناوین آنها از جمله متغیرهایی هستند که در میزان تاثیر بر فراگیران دخالت فراوان دارد.
- هماهنگی بین عناصر: عدم پراکندگی فرم و عناصر پوستر به نحوی که طرح واحدی را تداعی کنند.
- پوستر باید جذاب باشد تا بتواند قابلیت جلب توجه کنندگی را در بر بگیرد. شاید مهم ترین فاکتور جذابیت در پوستر رنگ باشد. طراح پوستر در حیطه موضوع مورد نظر به خوبی می بایست رنگهای جذاب را شناسایی و در پوستر به کار ببرد. رنگها همیشه بیان کننده احساسات هستند از آنها درست استفاده شود ، تا تاثیر بسزایی بر روی بیننده بگذارد. بهتر است از رنگهای زنده و معنی دار در پوستر استفاده شود .
- از حروف لاتین برای قرینگی یا عدم قرینگی استفاده شود. مثلاً تصویر را در قالب H-Z-T یا S ترسیم شود.
- یک پوستر بهتر است به اندازه کافی بزرگ و جالب توجه باشد . توصیه میشود اندازه آن از کاغذ A2 (۵۰×۷۰) کمتر نباشد.
- بعضی از متخصصین معتقدند که کلمات بکار رفته شده در پوستر نباید از ۸ کلمه تجاوز نماید .
- ابعاد پوستر باید مناسب باشد یک پوستر بهتر است به اندازه کافی بزرگ و جالب توجه باشد ، اندازه پوستر به طور معمول ۲۰در۷۰ یا ۳۵در۵۰ و یا ۶۰ در ۹۰ سانتی متر می باشد.
- نام سازمان یا موسسه تهیه کننده پوستر و نماد (آرم) آن در پوستر گفته شود .
- نام تهیه کننده (تهیه کنندگان) پوستر می تواند در گوشه پوستر بصورت خیلی ریز ذکر شود.

- می توان یک آدرس اینترنتی برای کاربرانی و مخاطبانی که به دنبال جزییات هستند در پوستر قرار داد .

- اگر دفعات استفاده از پوستر زیاد است جنس پوستر را از مواد مرغوب انتخاب شود .
- در صورت امکان از یک طراح یا گرافیست کمک گرفته شود و یا از نظراتش استفاده شود .

نحوه انجام پیش آزمون پوستر:

برای آنکه بدانیم تا چه حد اصول طراحی و اجرای پوستر را رعایت کرده ایم بهتر است ابتدا آن را مورد ارزیابی (پیش آزمون) قرار دهیم. این کار به دو روش صورت میگیرد :

۱. پیش آزمون توسط طراحان پوستر:

طراحان، پوستر تولیدی را در فاصله ۶ متری قرار می دهند و پوستر را از لحاظ رنگ، تصاویر و نوشته ها ارزیابی می کنند.

۲. پیش آزمون توسط گروه تحت آموزش:

مطابق روش فوق پوستر در جای مناسب نصب می شود و نظرات مخاطبان گردآوری و برداشت آنها ارزیابی می گردد.

اصول نصب پوستر :

زمانی که یک پوستر خوب طراحی شد بایستی که پوستر در محل و شرایط مناسب نصب گردد تا بهترین تاثیر را داشته باشد و زحمات تهیه ان به هدر نرود لذا رعایت نکات زیر ضروری است :

- محل نصب پوستر بایستی براحتی قابل مشاهده باشد . بهترین محل برای نصب پوستر میدان دید-

افق دید- رهگذران است. اگر پوستری را بالاتر نصب کنیم کمتر دیده می شود(به یک دلیل واضح

و بسیار روشن: کسی موقع راه رفتن بالای سرش را نگاه نمی کند.) همچنین است نصب پوستر در

ارتفاع پایین به علت گرفتن دید عابران.

به جهت بزرگی انداز، برای بهتر دیده شده باید کمی از پوستر فاصله گرفت. پس کوچه های باریک و تنگ مکان مناسبی برای نصب نیست. در محل نسبتاً خلوتی از دیوار نصب شود.

- محل نصب تاریک نبوده و جهت تابش نور خورشید رو به آن باشد .
 - در معرض باد و باران و عوارض طبیعی قرار نگیرد .
 - پیام پوستر از طریق رسانه های دیگر نیز منتقل شود.
 - تعداد نصب پوستر در اماکن گوناگون قابل توجه باشد.
 - پس از مدتی که پوستر نصب شد باید حتماً تعویض شوند. هر پوستر ۲ تا ۳ هفته نصب میشود بعد از این مدت چند روزی جای آن باید خالی بماند و مجدداً پوستر بعدی را نصب می کنند.
 - در زمان انتخاب محل نصب به نوع پوستر از جنبه تک نظری و یا چند نظری بودن آن بایستی توجه گردد بنابراین توجه به نکات زیر مهم است :
 - پوستر های تک نظری که جهت اطلاع عموم مردم فراهم میشوند محل نصب آنها باید در محل رفت و آمد مردم باشد مثل دفاتر مخابراتی، تابلو اعلانات ادارات، مدارس یا فروشگاه ها، تابلوهای اطلاع رسانی شهری. در مراکز بهداشتی درمانی و خانه های بهداشت نصب آنها در تابلو اعلانات عمومی و یا راهرو های محل عبور مردم نصب میشوند. نمونه ای از این پوسترها پوستر سرطان پستان، هاری و غیره میباشد
 - پوستر های چند نظری با توجه به ویژگی خاصی که دارند بهتر است در سالنهای انتظار و اماکنی که توقف افراد در آن اجتناب ناپذیر است نصب شوند
- این پوستر ها به دو منظور تهیه میگردند:

۱- پوسترهای چند نظری برای آموزش عموم مردم، که در این مواقع محل نصب آنها اتاق های انتظار دارای صندلی جهت نشستن مراجعین و مطالعه مطالب می باشد لذا میبایست دقت شود محل نصب و چینش صندلی ها به گونه ای اشد که پوستر در معرض دید مراجعین بوده و امکان

مطالعه آنها در حین در انتظار نشستن فراهم باشد. مثال هائی از این پوستر پوستر آنفولانزا و تغذیه تکمیلی می باشد .

۲- پوستر های چند نظری به عنوان یک دستور العمل برای فرد مورد نظر که خود به دو بخش تقسیم میشوند:

الف) دستور العمل هایی که می بایست در معرض دید بفرد و در محلی که او خدمت خاص را ارائه میدهد نصب شوند مانند دستورالعمل داروهای سل، نحوه برخورد با زنان باردار دچار تروما و نحوه گزارش بیماریهای واگیر و یا وسایل پیشگیری از بارداری جهت بهورز .

ب) دستورالعمل هایی که در زمان خاص از آن استفاده میشود مانند پوستر های شیوه های آموزش که صرفا در زمان برگزاری جلسات آموزشی که به یکی از شیوه هائی که برای آنها پوستر تهیه شده است برگزار میشوند در محل مناسب و مقابل دید آموزش دهنده نصب میشود تا راهنمای عمل باشد. اینگونه پوسترها نباید به هیچ عنوان بصورت ثابت بر دیوار نصب شوند و ترجیحا باید با یک روکش پلاستیکی شفاف پوشانده و در محل مناسب نگهداری شده و در زمان خاص نصب و از آنها استفاده شود.

ج) پوستر هایی که به عنوان وسیله کمک آموزشی قابل استفاده هستند مثل پوستر شستشوی سبزیجات و پوستر هرم غذایی و یا پوستر نحوه تهیه کلر مادر. این پوستر ها معمولا به عنوان وسیله کمک آموزشی مورد استفاده قرار می گیرد و نباید با منگنه به دیوار نصب شوند بلکه باید با یک روکش پلاستیکی مناسب پوشانیده شود و به طور موقت با قابلیت جابجایی (حداقل از طریق بند و یک میخ) به دیوار آویزان گردند تا بتوان در زمان آموزش آنها را جابجا کرد در معرض دید آموزش گیرندگان (مثلا در مدارس یا مساجد) موقتا نصب نمود و به عنوان یک وسیله کمک آموزشی مورد استفاده واقع گردند.